

Виходячи з цього, Яворська Г.М. доводить думку, що феномен гібридної війни має два головні модуси існування – матеріальний (фізичний) і дискурсивний. Ці два модуси асиметричні. У військовому (матеріальному) вимірі російсько-український конфлікт є локалізованим, охоплюючи частину території України, натомість дискурс цієї гібридної війни набув глобального масштабу. Інтерпретаційна складова гібридної війни, або когнітивний вимір ведення гібридних воєнних дій реалізується за допомогою дискурсивних вербално-семіотичних засобів [7, с. 47].

На відміну від традиційних війн, у війнах гібридного типу головний акцент робиться на створенні ситуації страху та невизначеності. Війна стає гібридною, коли в операціях противника відбувається зміщення балансу в бік неозброєних учасників, втягується інтернет і соціальні мережі як простір «військових фронтів», зачіпається менталітет, традиції, громадська думка і соціокультурні установки країни-учасника міждержавного протиборства.

Заступник Генерального секретаря НАТО з питань нових викликів безпеці Антоніо Міссіролі наголосив, що ми зможемо подолати гібридні загрози, якщо зробимо три кроки: перший – аналізувати, що відбувається в насправді, оскільки першочерговою метою гібридної війни є ввести в оману та заплутати; в ідеалі, жертва не зрозуміє, що з нею відбувається до того моменту, коли вже запізно відповідати ефективно... Крок два – відповідь. Ми вже краще реагуємо на кібератаки і знаємо моделі гібридних дій, що дозволяє нам швидше боротися з пропагандою... Третій крок – це посилення стійкості. Ми повинні думати як захиститися, як мінімізувати негативні наслідки гібридних атак та захистити критичну інфраструктуру. І оскільки більшість інфраструктури у сфері енергетики та комунікацій знаходиться у приватних руках, то ми повинні розвивати приватно-державне партнерство...» [6, с. 3–4].

Підводячи підсумки сказаного, слід відзначити що гібридна війна не є винаходом сьогодення, але порушуючи межі традиційних понять, вона набуває комбінованого характеру, перетворюючись на політичні інтриги, запеклу боротьбу за політико-економічне домінування над певною територією, матеріально-економічними ресурсами, і навіть, духовно-культурною сферою, застосовуючи причому найнебезпечніші силові та не силові методи. У цих умовах необхідним стає досвід усієї світової наукової думки з метою вироблення методів ефективного протистояння гібридним загрозам.

Література:

1. Волкотруб Л.В. Збройні сили України та їх основні функції / Л. В. Волкотруб // Держава і право. 2015. Серія Юридичні науки. Вип. 68. С. 122-132.

2. Путін веде в Україні гібридну війну – генерал Каппен. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://geostrategy.org.ua/ua/kozyntar/Item/409-putin-vede-v-ukraini-gibridnuvynu-general-kappenn>.

3. Пухов В. Миф о «гибридной войне». URL: http://nvo.ng.ru/realty/2015-08-09/_war.html

4. Рижук О.М. Інформаційні та гібридні війни в глобальному інформаційному суспільстві // Політикус. Випуск 5. 2017. С. 101-105.

5. Світова гібридна війна: український фронт: Монографія / За заг. ред. В.П. Горбуліна. Харків: Фоліо, 2017. 496 с.

6. Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед / За ред. Г. Шелест, Рада зовнішньої політики «Українська призма», UA: Ukraine Analytica. Київ, 2019. 69 с.

7. Яворська Г.М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт // Стратегічні пріоритети. № 4 (41). 2016. С. 41-48.

8. Renz, B., & Smith, H. (2016). Russia and Hybrid Warfare : Going beyond the Label. (Report 1). (n.d.). vnk.fi. Retrieved from <http://vnk.fi/en/government-analysis-assessment-and-research-activities> [in English].

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ісакова О. І.

кандидат філософських наук,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук
Таврійського державного агротехнологічного університету
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

Басєва О. І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри управління та економіки підприємства
Національного фармацевтичного університету
м. Харків, Україна

В сучасних умовах проблеми інформаційних війн актуалізувалися в зв'язку з глобалізацією інформаційних процесів, бурхливим розвитком і пануванням інформаційних технологій, що дозволяють політкам експлуатувати інформаційний простір, процес взаємодії масових комунікацій і їх аудиторії.

Поняття «інформаційна війна» увібрало в себе в ході історичної еволюції цілий ряд явищ, що виявляються в людському суспільстві при взаємодії мас, народів, соціальних груп.

Інформаційна війна складається з дій, що вживаються з метою досягнення інформаційної переваги в забезпеченні національної військової стратегії шляхом впливу на інформацію та інформаційні системи супротивника з одночасним зміщенням і захистом власної інформації та інформаційних систем і інфраструктури. Дане поняття – «інформаційна війна» – відповідно до цілей впливу на людей отримало визначення як пропаганда, контрпропаганда, психологічна війна, техніка дезінформації і т.п. [1, с. 39].

В умовах становлення інформаційного суспільства, суспільства масової культури, в ході глобалізації інформаційних процесів та демократизації суспільства, тобто участю в соціальному житті все більших людських спільнот, стало очевидним відокремлення такого явища, як інфо вплив, які поділяються на такі класи:

- «логічна бомба» – прихована керуюча програма, яка за певним сигналом або у встановлений час приходить в дію, знищуючи або спотворюючи інформацію, забороняючи доступ до тих чи інших важливих фрагментів керуючого інформаційного ресурсу;
- «програмний вірус» – спеціалізований програмний продукт, здатний відтворювати логічні бомби і впроваджувати їх дистанційно в інформаційні мережі противника, самостійно розмножуватися, прикріплюється до програм, передаватися по мережі;
- «троянський кінь» – програма, впровадження якої дозволяє здійснити прихований несанкціонований доступ до інформаційного масиву, противника для добування розвідувальної інформації;
- нейтралізатор тестових програм, що забезпечує збереження природних і штучних недоліків програмного забезпечення;
- малогабаритні пристрої, здатні генерувати ЕМІ високої потужності, що забезпечує виведення з ладу радіоелектронної апаратури [2, с. 120].

Інформаційна перевага визначається як здатність збирати, обробляти і розподіляти безперервний потік інформації про ситуацію, перешкоджаючи противнику робити те ж саме. Вона може бути також визначена і як здатність призначити і підтримувати такий темп проведення операції, який перевершує будь-який можливий темп противника, дозволяючи домінувати в усі часи її проведення, залишаючись непередбачуваною, і діяти, випереджаючи противника в його відповідних акціях.

Ця тема сьогодні є особливо актуальну, оскільки для сучасного світу характерні інформаційні війни, провідною метою яких є маніпуляція суспільною свідомістю, тобто навмисна підміна в масовій свідомості змісту або сенсу явища.

У концепціях інформаційної війни значна увага приділяється позиціонуванню по інформаційних каналах противника або в світовому інформаційному просторі дезінформації або тенденційної інформації для підтримки на оцінки, наміри і орієнтацію населення і осіб, що приймають рішення, в метою формування громадської думки.

Інформаційні війни в сучасному світі в істотній мірі є формами інформаційної взаємодії різних суб'єктів глобалізації, що керуються в своїх діяльності стандартизованою відповідними моделей світу. Саме тому дія і навантаженість процесів глобалізації передбачає класифікацію агресивних інформаційних впливів з урахуванням їх характеру, спрямованості та адресності [3, с. 167].

Будь-які маніпуляції і пропагандистські компанії засновані на «ефекті інформації», коли інформація, що «імплантується» спрямована на зміну ідеологічного спільноти, маскується під знання і стереотипи, вже існуючі в конкретній соціальній спільноті, на яку спрямована пропагандистська компанія. Розвиток засобів і технологій інформаційної війни робить все більш актуальну розробку засобів протидії маніпулятивним технологіям, в тому ж розвиток методів управління і захисту інформаційного простору, заснованих на демократичних нормах свободи слова.

В даний час відбувається процес докорінного переосмислення інформаційного образу інформації, а також сутності інформаційних війн, їх методів. Це особливо важливо для вироблення нового підходу до засвоєння загального зв'язку явищ і реальних кроків в напрямку створення більш конструктивних взаємин всередині людського суспільства.

Література:

1. Андреева О.А. Стабильность и нестабильность в контексте социокультурного развития. Таганрог.: ТИУиЭ, 2003. 198 с.
2. Мешкова Т.А. Безопасность в условиях глобальной информатизации: новые вызовы и новые возможности. Минск.: Наука, 2007. 280 с.
3. Шайхитдинова С.К. Информационное общество и ситуация «отчуждения»: эволюция феномена отчуждения. Казань.: Изд-во Казанского Университета, 2009. 309 с.